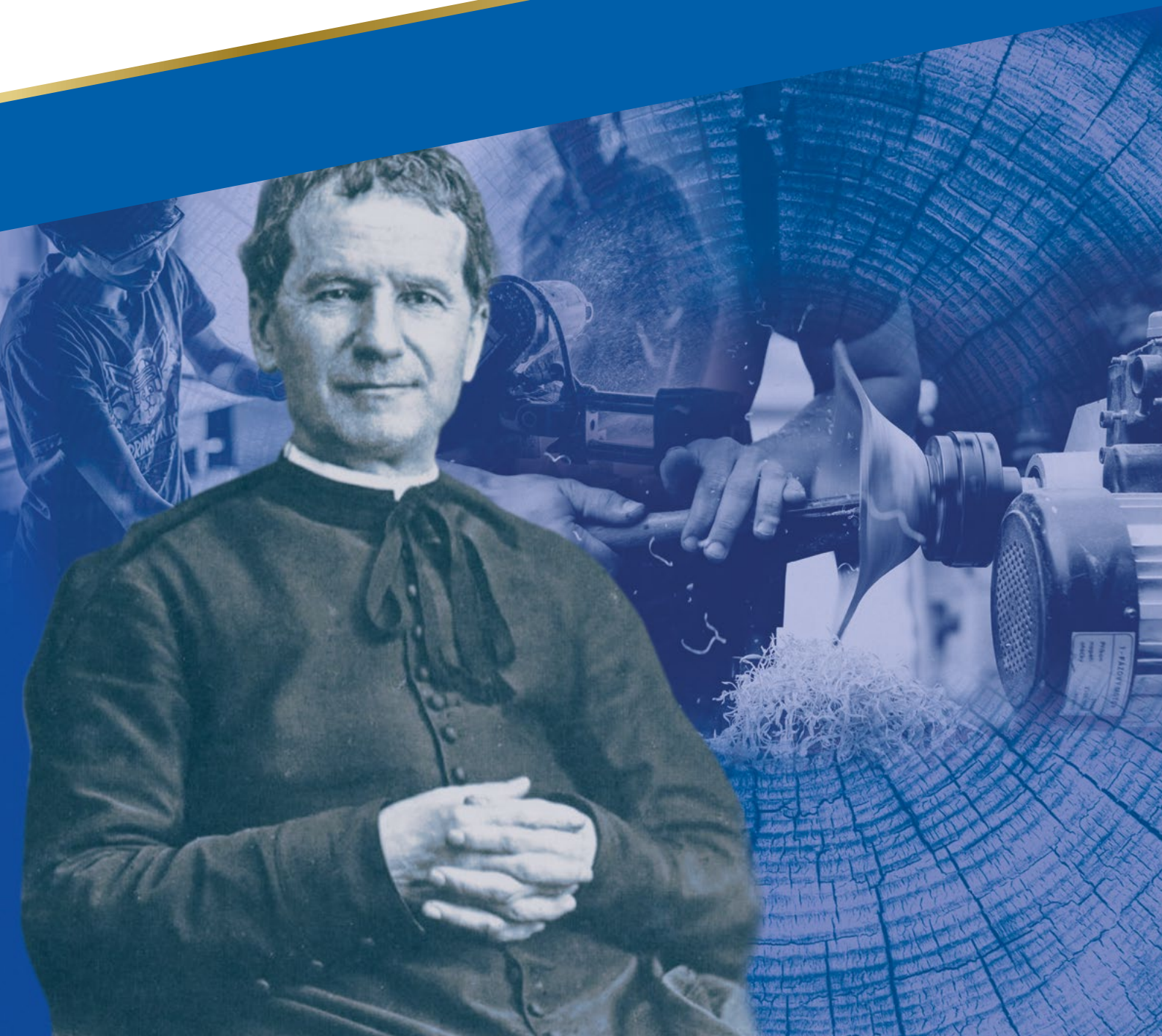

A MŰHELYISKOLA ÚJ, RUGALMAS SZAKKÉPZÉSI ÚT A LEMORZSOLÓDÁS ELLEN, A TÁRSADALMI MOBILITÁS ELŐSEGÍTÉSÉÉRT, A FELZÁRKÓZÁSÉRT

Puskás Balázs

A MŰHELYISKOLA
ÚJ, RUGALMAS SZAKKÉPZÉSI ÚT
A LEMORZSOLÓDÁS ELLEN,
A TÁRSADALMI MOBILITÁS
ELŐSEGÍTÉSÉÉRT, A FELZÁRKÓZÁSÉRT

Puskás Balázs

TARTALOM

BEVEZETÉS	6
A SZAKKÉPZÉSBEN BEÁLLT VÁLTOZÁSOK	7
A SZAKKÉPZÉS RUGALMAS ÚTJAI	9
Az orientációs év	9
A dobbantó	10
A műhelyiskola	10
STRATÉGIAI MEGÁLLAPODÁS A DON BOSCO SZALÉZI TÁRSASÁGÁVAL A SZAKKÉPZÉS FEJLESZTÉSÉRE	11
TEDD KÉPESSÉ – DON BOSCO SZAKKÉPZÉS FEJLESZTÉSI MINTAPROGRAM	12
1. alappillér: A Don Bosco Általános Iskola, Szakközépiskola, Szakgimnázium, Gimnázium és Kollégium diákjainak szakképzésben tartására irányuló tevékenységek:	12
2. alappillér: a lemorzsolódással érintett fiatalok képzésben tartása, visszajuttatása a szakképzésbe (műhelyiskola)	13
3. alappillér: inkubátor program	13
A PROGRAM MŰHELYISKOLA ELEME (2. ALAPPILLÉR)	13
Általános ismertető	13
A legfontosabb jellemzők	14
Eredmények	16
KONKLÚZIÓ	17
FELHASZNÁLT IRODALOM	18

Jelen dolgozat a szakképzés egyik új, úgynevezett *rugalmas útját*¹, a műhelyiskolát, ezen belül is annak első pilóta programját, a „Tedd képessé – Don Bosco Szakképzés Fejlesztési Mintaprogram – Műhelyiskolai elem” első és második évének tapasztalatait vizsgálja.

Ismerteti a lemorzsolódással kapcsolatos adatokat, illetve azt, hogy a jelenlegi szakképzési rendszerben hogyan, milyen képzési formákkal próbálják visszafordítani a leghátrányosabb helyzetűek körében jelentkező negatív trendeket a szakképzésért felelős kormányzati szervek.

Az említett képzési formák között kiemelten foglalkozik a műhelyiskolával, illetve annak első, fent említett, mára már mérhető tapasztalatokat is bemutatni képes pilóta programjával (Tedd képessé műhelyiskola), melynek eredményeit a projekt megvalósítása során első kézből szerzett tapasztalatokra, az azokat leíró dokumentumokra alapozza, melyeket jelen írás szerzője és műhelyiskolai munkatársai készítettek.

Elemzi a program sajátos pedagógiai, módszertani elemeit, valamint bemutatja a program eredményeit, és az azokból leszűrt tapasztalatok mentén levonja a szükséges konklúziókat.

---

¹ Szakképzés 4.0 – a szakképzés és felnőttképzés megújításának középtávú szakmapolitikai stratégiája, a szakképzési rendszer válasza a negyedik ipari forradalom kihívásaira; 41. oldal

BEVEZETÉS

Köztudott és közszájon forgó probléma az Európai Unióban, ezen belül hazánkban is az, hogy egyre kevesebb a képzett szakemberek száma. Egyes iparágakban (pl. számítástechnika, építőipar) olyan nagy a hiány, hogy mind az Európai Unióban, mind pedig Magyarországon kívánatosnak tartják az EU-n kívüli, szakképzéssel rendelkező munkavállalók foglalkoztatásának lehetőségét, és dolgoznak egy, a szakemberek vonzására irányuló európai stratégia kialakításán.

Ez utóbbi körében a magasabb szintű végzettséggel rendelkező, nem EU-s állampolgárok számára munkavállalást engedélyező határozati javaslatot² dolgozott ki az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság, mely elfogadásra került, ennek nyomán jött létre az ún. EU Kék Kártya³, melynek alkalmazását Magyarország is ratifikálta, s melynek birtokában magasabb szakképzéssel rendelkező, nem EU-s állampolgárok is munkát vállalhatnak a jogszabályban meghatározott szigorú feltételek szerint.

Komoly problémát jelent ugyanakkor az alacsonyabb végzettséggel rendelkező szakemberek hiánya is. Ennek oka egyrészt az, hogy a szakképzésben tanulók aránya még mindig alacsonyabb a kívánt szintnél, ráadásul a 2020-2021-es tanévben Magyarországon ismét kevesebben iratkoztak be szakképző intézményekbe, mint egy évvel korábban: a „középfokú iskolák nappali rendszerű oktatásában... 12,5 ezerrel kevesebben (tanulnak), mint a 2019/2020-as tanévben. Az előző tanévhez képest a gimnáziumokban nőtt, a többi középfokú iskolában csökkent a tanulók létszáma. ... A szakképző iskolákban 9 ezerrel (közel 14%-kal) kevesebben folytatnak tanulmányokat idén, mint az előző tanévben”.⁴

A szakképzésben tanulók számának csökkenésével kapcsolatosan a beiratkozások számának csökkenése mellett egy további jelenséggel, a már beiratkozott tanulók lemorzsolódásával is foglalkozni kell.

A lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók⁵ aránya a magyar alap- és középfokú oktatásban sokáig magasabb volt az EU-s átlagnál. 2016-17-ben ez a szám még az akkori tanulólétszám 10,85 százaléka volt,⁶ azóta viszont jelentős javulás állt be, melynek okai sokrétűek. Ezek között feltétlenül meg kell említeni a köznevelésben és a szakképzésben bevezetésre került támogató rendszereket. Az Innovációs és Technológiai Minisztérium szakmai szervezete, az Innovatív Képzéstámogató Központ adatai szerint a hazai köznevelésben a lemorzsolódás aránya 2020-ra 6,8 %-ra csökkent, köszönhetően többek között annak, hogy „az Oktatási Hivatal (OH) a 2016/17-es tanév óta működtet jelzőrendszert azzal a céllal, hogy kiszűrjék és időben megakadályozzák a problémás diákok iskolarendszerből való kisodródását.”⁷

A KSH-nak a 2019-20-as tanév második félévében, teljes mintán végzett kutatása szerint a lemorzsolódók országos aránya 7,28% volt – ez az országos átlag, minden alap- és középfokú iskolatípust (a szakképzést is) figyelembe véve.⁸ Ha egyedül a szakképző intézményeket vizsgáljuk, sokkal rosszabb adatot kapunk: ugyanebben az időszakban a lemorzsolódók aránya 12,87% volt, ami az országos (alap- és középfokú intézményekre vonatkoztatott) átlagnál több, mint 70%-kal magasabb.⁹

Az országon belüli, megyénkénti eloszlás meglehetősen diverzitást mutat: Borsod-Abaúj-Zemplén (15,43%), Nógrád (20,03%), Szabolcs-Szatmár-Bereg (16,75%) és Zala (16,17%) megyékben a legmagasabb a lemorzsolódás, míg Győr Moson Sopronban (8,27%), Csongrád-Csanádban (10,29%) és Komárom-Esztergomban (11,17%) a legalacsonyabb. Ez utóbbiaknál feltehetően ez annak is kö-

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:52016AE2508> utolsó hozzáférés: 2022. január 4.

³ A magas szintű képzettséggel rendelkező, nem EU-s tagországból származó személyek a jogszabályban meghatározott feltételek alapján jogosultak az EU Kék Kártyára, mellyel a végzettségüknek megfelelő munkakörben munkát vállalhatnak.

⁴ KSH Oktatási adatok 2020/21 <https://www.ksh.hu/docs/hun/xfp/idoszaki/oktat/oktatas2021e/index.html>. Utolsó hozzáférés: 2022. január 5.

⁵ Lemorzsolódással veszélyeztetett tanuló – a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 4. § 37. pontja értelmében – „az a tanuló, akinek az adott tanévben a tanulmányi átlageredménye közepes teljesítmény alatti vagy a megelőző tanévi átlageredményéhez képest legalább 1,1 mértékű romlást mutat, és esetében komplex, rendszerszintű pedagógiai intézkedések alkalmazása válik szükségessé. Ellenkező esetben fennáll a tanuló korai (végzettség nélküli) iskolaelhagyásának veszélye.”

⁶ <https://ikk.hu/hirek/cskkent-a-lemorzsolodas-> utolsó hozzáférés: 2021.12.30.

⁷ Ibid utolsó hozzáférés 2022.01.04.

⁸ Oktatási Hivatal: a lemorzsolódás megelőzését szolgáló korai jelző- és pedagógiai támogató rendszer 1.1 <https://www.kir.hu/kir2esl/Kimutatas/VeszelyeztetettTanulokMegoszlasa> utolsó hozzáférés: 2021.01.04.

⁹ Ibid: szakképzésre szűrt adat

szönhető, hogy a legnagyobb autógyártók (Audi, Mercedes, Suzuki) éppen ezekben a megyékben vannak, és magas színvonalú duális képzést, valamint kiszámítható életpályát kínálnak a náluk gyakorló diákoknak.

A legrosszabbul teljesítő megyék közül Zala, Borsod-Abaúj-Zemplén és Szabolcs-Szatmár-Bereg is leszakadó régiókban találhatóak, melyekben a lakosság mind a jövedelmi mutatók-, mind a szegénység és a társadalmi kirekesztettség kockázatának kitettek aránya szerint a társadalom legalsó sávjában helyezkednek el, míg Nógrád megye egy sávval feljebb, de ez a szomszédos Pest megyének köszönhető, amely a Közép-Magyarországi Régió átlagát megemeli.¹⁰

A leszakadó régiók helyzetének javítása prioritás a magyar kormányzat szociálpolitikájában: a felzárkózást segítő helyettes államtitkárság 2019-ben egyebek mellett azért került át az Emberi Erőforrások Minisztériumától a Belügyminisztériumhoz, hogy a munkáját a célnak megfelelőbb igazgatási háttérrel, az önkormányzati államtitkársággal együttműködve tudja végezni. Hasonló indokoknál fogva, szintén a Belügyminiszter alá került a Felzárkózó Települések Program (FETE)¹¹, mely Magyarország 300 legfejletlenebb kistelepülésének felzárkózásáért tevékenykedik, komoly kormányzati finanszírozással és széles körű társadalmi együttműködéssel.¹²

A kormányzat felzárkózás iránti elkötelezettségét mutatják a szakképzésben bekövetkezett egyes változások is. Az új szakképzési törvény¹³ (Szkt.) általánosságban növelte a rugalmasságot, ez pedig különösen megmutatkozik azokban az új képzési formákban, amelyeket a szakképzés rugalmas útjainak neveznek. Ezek célja, hogy a diákokat segítse a szakmaválasztásban (orientációs év), hogy a nyolc általános iskolai végzettséggel nem rendelkezőket felzárkóztassa, kompetencia hiányait enyhítse (dobbantó), és a szakképzésben lemorzsolódással veszélyeztetett, vagy a szakképzést már elhagyott fiatalokat a képzésbe visszavezesse, és egy részszakmához juttassa (műhelyiskola).

A továbbiakban ismertetjük a szakképzési struktúrában a témánk szempontjából fontos változásokat, a szakképzés rugalmas útjainak legfontosabb jellemzőit, majd rátérünk a műhelyiskola létrejöttének, illetve a Tedd képesség programban betöltött szerepének ismertetésére. Végezetül pedig részletesen ismertetjük a Tedd képesség műhelyiskolai pilóta program működését, eredményeit és azokat a tanulságokat, melyek a műhelyiskolának mint sajátos, a leghátrányosabb, leginkább kompetenciahiányos diákok képzését célul tűző új szakképzési formának minél hatékonyabb alkalmazhatósága szempontjából fontosnak tartunk.

A SZAKKÉPZÉSBEN BEÁLLT VÁLTOZÁSOK

Az új Szkt. a szakképzés hatékonyabbá tétele érdekében egy minden szempontból rugalmasabb rendszert alakított ki:

- A Szakképzés 4.0-ban lefektetett stratégiai elveknek megfelelően¹⁴ létrejött egy átjárhatóbb struktúra, melynek köszönhetően diákok a korábbinál lényegesen könnyebben tudnak a számukra legmegfelelőbb végzettséghez jutni.

¹⁰ KSH: A háztartások életszínvonala 2020 <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/hazteletszinv/2020/index.html> utolsó hozzáférés: 2022.01.04.

¹¹ „A Kormány 2019. februárjában átfogó programot indított a 300 leghátrányosabb helyzetű település felzárkóztatására, ennek irányítására Vecsei Miklóst, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat alelnökét nevezte ki miniszterelnöki biztosnak. A Felzárkózó települések nevű program a gyermekekre fókuszál, elsősorban arra teremt esélyt, hogy ők már ne szükségszerűen örököljék szüleik sorsát, hanem legyen lehetőségük más életet élni.” www.fete.hu utolsó hozzáférés: 2022.12.31.

¹² <https://fete.hula-felzarkozas-lepesei/> utolsó hozzáférés. 2021.12.31.

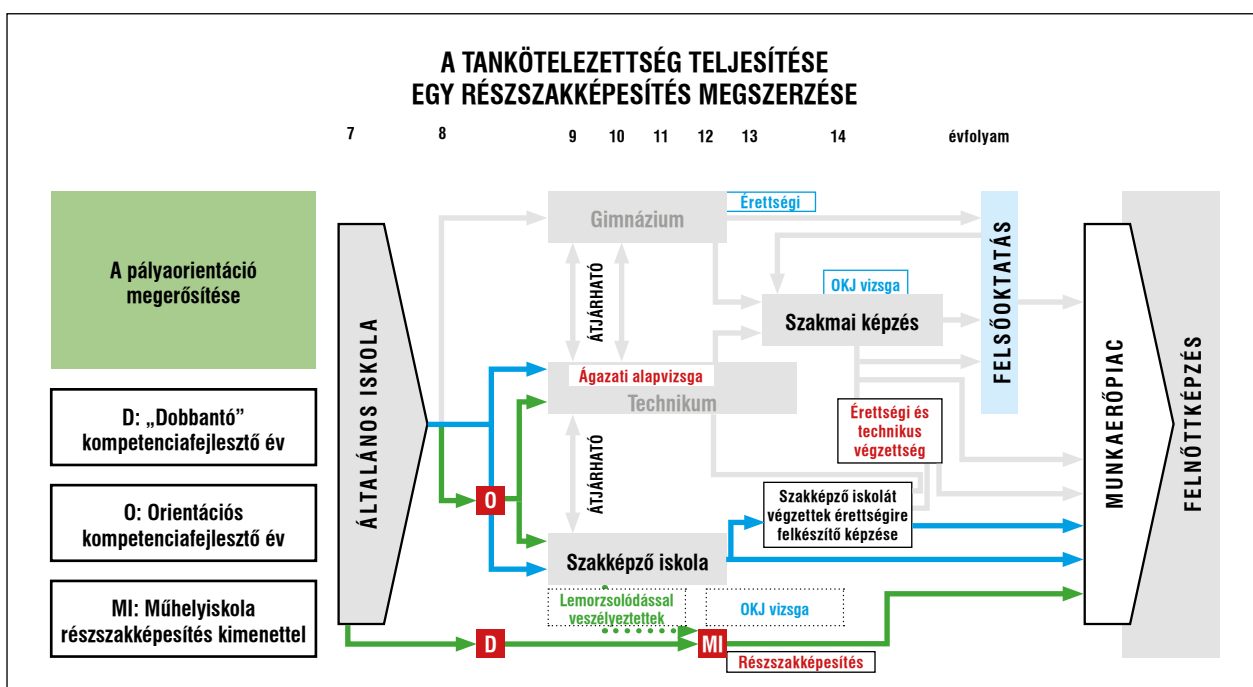
¹³ 2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről

¹⁴ „Az új szakképzési struktúra lényege, hogy mindenki számára rugalmas tanulási utakat, átjárhatóságot biztosít. A tanulmányait gimnáziumban, technikumban vagy szakképző iskolában megkezdők is eljuthatnak a felsőoktatásba, illetve versenyképes, alapfokú vagy érettségi végzettségre épülő szakmai képzettséggel léphetnek be a munkaerőpiacra.” Szakképzés 4.0, 43. oldal

A MŰHELYISKOLA

- Új ösztöndíj rendszer került bevezetésre: ma már minden, a szakképzésben részt vevő tanuló számára ösztöndíj- és egyéb juttatások járnak.¹⁵ Korábban a diákok kizárólag a kormányrendeletben szabályozott szakmaszerkezeti döntésekben évente megállapított hiányszakmákban voltak jogosultak ösztöndíjra (Szabóky Adolf ösztöndíj).¹⁶ Az ösztöndíjrendszer általánossá tétele azért volt fontos, mert egyrészt ma Magyarországon a szakemberek általános véleménye szerint „minden szakma hiányszakma”, ezért az ösztöndíjra kivétel nélkül mindegyiknél szükség van. A másik ok pedig az, hogy a diákok sokszor az ösztöndíj miatt választottak egy szakmát, nem pedig az adottságaik, készségeik, érdeklődési körük szerint, amibe sokszor bele volt kódolva a kudarccal, esetenként a korai iskolaelhagyás.
- Az általános, a szakképzés egészét célzó átalakítások mellett a szaktárca¹⁷ létrehozta a szakképzés rugalmas útjait: az orientációs évet, a dobantót és a műhelyiskolát. Ezek mind azt célozzák, hogy a szakképzésbe bekerülő, leginkább hátrányokkal, kompetencia- és alapkészség hiányokkal küzdő tanulókat végzettséghez segítsék.

Az alábbi ábra átláthatóan szemlélteti a szakképzési rendszeren belüli, valamint a szakképzés és a gimnázium közötti átjárhatóságot, valamint azt, hogy a rugalmas képzési utak a rendszeren belül hol helyezkednek el:

1. SZ. ÁBRA: A SZAKKÉPZÉS RUGALMAS ÚTJAI¹⁸

¹⁵ Sztkt. §59. „A tanuló a Kormány rendeletében meghatározottak szerint ahhoz a szakképző intézményben szervezett szakmai oktatáshoz kapcsolódóan, amelyben ingyenesen vesz részt

a) az első szakma megszerzésével összefüggésben

aa) - a szakirányú oktatásban szakképzési munkaszerződéssel részt vevő tanuló kivételével - ösztöndíjra és

ab) egyszeri pályakezdesi juttatásra,

b) rászorultsági helyzete és jó tanulmányi eredménye alapján pályázat útján támogatásra jogosult.”

¹⁶ A Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal honlapjának definíciója szerint a „szakképzésben részt vevő tanulókat tanulmányi eredményük alapján Szabóky Adolf Szakképzési Ösztöndíj illeti, ha a hiány-szakképzések körébe tartozó állandóan támogatott nappali, iskolai rendszerű képzésben vesznek részt. A hiány-szakképzések köréről évente dönt a Kormány.” https://www.nive.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=926; utolsó hozzáférés: 2021.12.30.

¹⁷ A szakképzést Magyarországon az Innovációs és Technológiai Minisztérium, azon belül is a Szak- és Felnőttképzésért felelős Helyettes Államtitkárság felügyeli.

¹⁸ Szakképzés 4.0; 41. oldal

A SZAKKÉPZÉS RUGALMAS ÚTJAI

AZ ORIENTÁCIÓS ÉV

Az Szt. szerint „az állami szakképző intézményben és az együttműködési megállapodással rendelkező fenntartó által fenntartott nem állami szakképző intézményben az együttműködési megállapodásban foglaltak alapján a szakmai oktatást előkészítő évfolyam előzheti meg.”¹⁹ Az előkészítő évfolyam keretében a szakképző iskola „a szakma megszerzéséhez szükséges kompetenciák tekintetében történő orientációs fejlesztést” vagy a „dobbantó program keretében alapkompétencia-fejlesztést szervezhet” (l. később).

Az Szt. definíciója szerint a „szakma megszerzéséhez szükséges kompetenciák tekintetében történő orientációs fejlesztésre irányuló előkészítő évfolyam keretében a tanuló mentorálását, alapkészségeinek és kulcskompetenciáinak fejlesztését, pályao-rientációjának, életpálya tervezésének elősegítését célzó tevékenység végezhető rugalmas tanulásszervezési és személyre szabott oktatási formában.”²⁰

Az első orientációs év a Piarista Rend Magyar Tartományának fejlesztésében, a gödi Piarista Szakképző Iskola és Kollégiumban indult 2018-ban. A program pilóta jelleggel, az Innovációs és Technológiai Minisztérium külön engedélyével, szakmai és finansziális támogatásával valósult meg. A fejlesztők célja az volt, hogy a pályaválasztásukban bizonytalan tanulóknak olyan támogatást biztosítson, aminek az igénybevételével a diák a képességeinek, érdeklődési körének megfelelő szakmát képes választani. Olyan tanulóknak szól, akik befejezték az általános iskolát, de felzárkóztatásra szorulnak a további iskolai kudarcok veszélyének csökkentése érdekében.

A program azért különösen fontos, mert a lemorzsolódás, illetve korai iskolaelhagyás hátterében egyéb okok mellett az áll, hogy a diákok a megfelelő ismeretek- és készségek hiányában számukra nem megfelelő szakmát választanak, amelyet aztán az őket ért kudarcok hatására sok esetben végzettség nélkül elhagynak.

A fiatalok gyakran bizonytalanok még abban is, hogy milyen iskolatípusba adják be a jelentkezésüket. Ugyanakkor az nyilvánvaló, hogy „hosszú távon csak abban a szakmában tudunk kiteljesedni, amelyik illeszkedik képességeinkhez, érdeklődésünkhöz és személyiségünkhöz. A pályaválasztási döntés megalapozásához ezért nagyon fontos a reális önismeret és pályaismeret. Az orientációs évfolyam... (tehát) a pályaválasztásban bizonytalan, ... magatartási zavarral, tanulási nehézségekkel küzdő diákok számára jelent alternatívát.”²¹

A pályao-rientációs év a fentiek okán a kompetenciafejlesztésre, a szakmai ismeretek innovatív módszerekkel történő megismertetésére és a fiatalok személyiségének fejlesztésére fókuszál. „Az új modell ... az egyéni tanulási utak pedagógiáján, az egyéni és csoportos kísérésen, a személyes pályao-rientáción és az életpálya-tanácsadáson keresztül kívánt hozzájárulni a szakképzés megújulásához.”²²

¹⁹ Szt. §19 (4)

²⁰ Szt. §51 (3)

²¹ Innovatív Képzéstámogató Központ: Orientációs osztályok indulnak a pályaválasztásban bizonytalan tanulóknak <https://ikk.hu/hirek/orientacios-osztalyok-palyavalasztasban-bizonytalan-tanuloknak> utolsó hozzáférés: 2021.12.28.

²² Zöldellő életfának gyönyörű szép ága; Összefoglaló kiadvány. Piarista Rend Magyar Tartomány 2021. augusztus 10. oldal

A MŰHELYISKOLA

A DOBBANTÓ

A korábban említett előkészítő évfolyam keretében a szakképző intézmény „dobbantó program keretében alapkompétencia-fejlesztést szervezhet.”²³

Az Szt. végrehajtási rendelete (Vhr.) szerint dobbantó programban „az a tanuló vehet részt, aki a megelőző tanév utolsó napjáig a tizenhatodik életévét betöltötte és alapfokú végzettséggel nem rendelkezik.”²⁴

A dobbantó egyik komoly innovációja abban rejlik, hogy az azt sikeresen teljesítő diákok anélkül léphetnek tovább a műhelyiskolai képzésbe, hogy megszereznék az alapfokú végzettséget (népszerű nevén a nyolc általánost).

Sőt, ha a dobbantót elvégzett tanuló a műhelyiskolában részzakma végzettséget szerez, azzal egyidejűleg megkapja az államilag elismert alapfokú végzettségről szóló bizonyítványát is, ami megnyitja előtte az utat arra is, hogy ha szeretne, a már megszerzett részzakmán túl teljes szakmát is tanulhasson.²⁵

A MŰHELYISKOLA

Az Szt. rendelkezése szerint „az állam által alapított szakképző iskola és - az együttműködési megállapodásban foglaltak alapján - az együttműködési megállapodással rendelkező (magán- vagy egyházi) fenntartó által fenntartott szakképző iskola műhelyiskola keretében a tanulónak, illetve a képzésben részt vevő személynek a szakképzésbe való bekapcsolódáshoz vagy a munkába álláshoz szükséges ismeretek megszerzésére szolgáló képzési formát indíthat.”²⁶ A műhelyiskola képzésben részt vevő diák tehát a megszerzett képzési ismereteit (részzakmát; 1. később) vagy arra használhatja, hogy elhelyezkedik a munkaerőpiacon, vagy a megszerzett ismereteinek beszámításával bekapcsolódik a szakképzésbe azzal a céllal, hogy ott megszerezze az adott szakmában a teljes képesítést.

A képzés lényege, hogy bár a nevében iskola, valójában a formális oktatás szinte minden elemét nélkülözi: nincsenek tanórák, nincs csengetés, tankönyv, de elméletet is csak gyakorlatba építve, a gyakorlati ismereteken keresztül oktatnak a mesterek. Ezért a jogszabály a képzés folyamán az értékelést, osztályozást is tiltja.²⁷

A műhelyiskolai képzés lényege a gyakorlatias, tanműhelyi- vagy munkakörnyezetben végzett képzésen túl az, hogy a diákok kis létszámú csoportokban (1-5 fő), mentorok segítségével, „mester-inas kapcsolatban”²⁸ sajátítsák el e szakma fortélyait. Az vehető fel, aki már elmúlt 16 éves és vagy elvégezte az általános iskolát, vagy sikerrel befejezte a dobbantó programot.²⁹

A képzés 6 – 24 hónapig tart, 6 hónap elteltével a tanuló, ha a Képzési és Kimeneti Követelményekben³⁰ meghatározottaknak eleget tett, bármikor vizsgára bocsátható.

²³ Szt. §19. (4) bb)

²⁴ 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról §51 (4)

²⁵ Szt. §15 (1) „A részzakma megszerzéséről kiállított szakmai bizonyítvány szakképesítést, ha a részzakmára történő felkészítés dobbantó program keretében és műhelyiskolában történt, államilag elismert alapfokú végzettséget és szakképesítést tanúsít és legalább egy munkakör betöltésére képesít.”

²⁶ Szt. §21 (2)

²⁷ Szt. §60 (1) „A műhelyiskolában értékelés, minősítés nem alkalmazható.”

²⁸ Tedd képesség: beszélgetés Fülöp Tibor szalézival: Tibor testvér a Tedd képesség program mentora, a diákokkal napi kapcsolatban élte meg a műhelyiskolai képzést. Mester-inas kapcsolaton egy szoros, személyes, esetenként apa-gyerek kapcsolatra emlékeztető együttműködést ért mester és diák között. <https://teddkepessse.hu/mester-inas-kapcsolat-csaladiassag-logikatlan-szeretet-beszelgetes-fulop-tibor-szalezival/> utolsó hozzáférés: 2022.01.10.

²⁹ Vhr. §53 (1)

³⁰ Szt. §11 (1) „A szakmákhoz - az ellenőrzési, a mérési és az értékelési rendszer kialakítását és működését biztosító, a szakképzésben kötelezően alkalmazandó - képzési és kimeneti követelményeket kell előírni. A képzési és kimeneti követelményekben - részzakmaként - meghatározható a szakmának olyan önállóan elkülöníthető része, amely legalább egy munkakör betöltéséhez szükséges kompetenciák megszerzését teszi lehetővé. Ha e törvény eltérően nem rendelkezik, a szakmára vonatkozóan meghatározott rendelkezéseket a részzakmára is alkalmazni kell.”

STRATÉGIAI MEGÁLLAPODÁS A DON BOSCO SZALÉZI TÁRSASÁGÁVAL A SZAKKÉPZÉS FEJLESZTÉSÉRE

2018. január 18-án a Kormányinfón bejelentésre került, hogy stratégiai megállapodás megkötésére kerül sor a Don Bosco Szalézi Társaságával, amely Kazincbarcikán „hátrányos helyzetű fiatalok - köztük sok roma - képzésére szakgimnáziumot és szakiskolát működtet, ennek a fejlesztését is támogatják a tanműhely program keretében.”³¹

Az együttműködésre a Nemzetgazdasági Minisztériumot kérte fel a Kormány. Az egyeztetések azonnal meg is kezdődtek, a Szalézi rend a Minisztérium rendelkezésére bocsátotta azt a programot, melyet a saját szakképzési rendszerének fejlesztésére hozott létre.³² A program közös áttanulmányozását követően a Nemzetgazdasági Minisztérium és a Szalézi Intézmény Fenntartó Stratégiai Együttműködési Megállapodást írtak alá 2018.04.07-én.³³

A Megállapodás célja, hogy a Szalézi Intézmény Fenntartó intézményeiben folyó innovatív, a hátrányos helyzetű és roma fiatalok képzésében sikeresen működő „Megelőző Módszer”³⁴, valamint a Tedd képessé mintaprogram megvalósítását, minél szélesebb körben történő elterjesztését elősegítse:

- A megelőző módszer alapja a bizalom: büntetni a módszer kidolgozója, a rendalapító Bosco Szent János³⁵ szerint csak akkor szabad, ha nincs más mód, mintegy utolsó esélyként.³⁶
- A Tedd képessé mintaprogram a hazai szakképzés fellendítését célzó szakképzés-fejlesztési portfólió, melynek számos elemét tartotta érdemesnek a Minisztérium arra, hogy beemelje a stratégiai együttműködési megállapodásba, köztük azt is, amelyből később a műhelyiskola lett: ezt a dokumentum „Szalézi munkapedagógia” néven illeti és kijelenti, hogy elismeri és támogatja, hogy a Szalézi Intézmény Fenntartó „a munkapedagógia alkalmazásával, a munkára neveléssel”³⁷ segíti a hátrányos helyzetű fiatalok felzárkóztatását.

A stratégiai együttműködési megállapodás a fenti célokat 8 részterületre bontja le, ezeket általános céloknak nevezi. Ezek közül itt érdemes megemlíteni a következőket:

- a hátrányos helyzetű és roma fiatalok szakképzésben tartása, a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzése és csökkentése
- a fiatalok munkára és munka általi nevelése
- a szegénység leküzdése és a társadalmi mobilitás elősegítése³⁸

³¹ <https://infostart.hu/belfold/2018/01/18/kormanyinfo> utolsó hozzáférés: 2022.01.12.

³² Don Bosco roma szakképzés-fejlesztési mintaprogram a Don Bosco általános iskola, szakközépiskola, szakgimnázium, gimnázium és kollégium és a Szalézi Művek kft. intézményeiben 2018.

³³ NGM 1413-3/2018 sz. Stratégiai Együttműködési Megállapodás

³⁴ A Don Bosco nevéhez fűzhető nevelési módszer a szereteten alapszik: „Nem folyamodik kényszerhez, hanem az értelem, a szív és az Isten utáni vágy erőforrásához, amely ott van minden ember lelke mélyén.” (SDB Alapszabályok 38.).

³⁵ Bosco Szent János (1815-1888) élete: https://szaleziak.hu/_static/don_bosco_elete.php utolsó hozzáférés: 2022.01.12.

³⁶ „Sose büntessetek addig, amíg minden más nevelői eszközt nem alkalmaztatok. Az ember szíve olyan, mint valami bevehetetlen fellegrvár, melyet csak szeretettel, szelídséggel lehet megközelíteni. A szigorúság, ha valóban elkerülhetetlen, akkor válasszatok meg a büntetésre a kedvező pillanatot. Ne büntessetek azonnal a tett után, mert a növendéknek időt kell engedni a megdondolásra, magába szállásra, belső javulásra. Viszont a tanítónak is szükséges a várakozás, mert a gyermek érzi, hogy csak a tárgyilagos észnek van joga büntetni, nem pedig az indulatnak. Ezért kerüljétek még annak a látszatát is, mintha indulatból, önzésből büntetnétek. Adjátok meg a hibázónak a reményt arra, hogy teljes bocsánatot nyerhessen, és ezért a büntetés mellé adjatok egy kis biztatást. A jó nevelő legfőbb művészete elfeledni és elfeledtetni a tévedés szomorú napjait. A büntetés után egy szeretetteljes tekintettel vagy biztató szóval többet lehet elérni, mint sok dorgálással.” (Körlevél a rendtársakhoz, 1883.) Forrás: https://szaleziak.hu/_static/don_bosco_pedagogiaja.php utolsó hozzáférés: 2022.01.12.

³⁷ NGM 1413-3/2018 sz. Stratégiai Együttműködési Megállapodás 3. oldal

³⁸ Ibid 1. oldal

A MŰHELYISKOLA

A már rendelkezésre álló tapasztalatok alapján elmondható, hogy a Tedd képessé program (a továbbiakban: Program) keretében kidolgozott, és a gyakorlatban két éve sikerrel működő műhelyiskola alkalmas arra, hogy mindezeknek a céloknak a megvalósításában közreműködjön.

Az alábbiakban részletesen ismertetjük a Program legfontosabb területeit (melyek közül az egyik a Műhelyiskola), majd rátérünk a Programon belül megvalósuló műhelyiskolai képzés sajátosságainak a tárgyalására.

TEDD KÉPESSÉ – DON BOSCO SZAKKÉPZÉS FEJLESZTÉSI MINTAPROGRAM

A Programnak három alappillére van, mindhárom azt célozza, hogy a diák szakképzettséghez jusson, valamint képes legyen a munkaerőpiacon elhelyezkedni, illetve ott meg is maradni:

- Ehhez elsősorban arra kell törekedni, hogy a diák bent maradjon a szakképzésben (esetünkben a Don Bosco Iskolában), és azt sikerrel elvégezve szakmai bizonyítványhoz jusson (1. alappillér).
- Másodsorban szükség van egy olyan alternatív képzési formára, amely a lemorzsolódók addig felhalmozódott kudarcélményeinek ellensúlyozására alkalmas, a kompetenciahátrányait képes csökkenteni, és legalább egy részsakmához juttatja őket (2. alappillér).
- Végezetül azon sikeresen levizsgázott (akár teljes-, akár részsakma bizonyítványt szerzett) végzettek számára, akik még híján vannak a munka világában megkövetelt bizonyos képességeknek (megbízható-, kitartó munkavégzés, pontosság, önfegyelem stb.) olyan, úgy nevezett inkubátor munkahelyet kell biztosítani, amely tolerálni tudja a hiányosságait és a nevelő munka már teljesen munkahelyi körülmények között történő folytatásával korrigálja azokat egy maximum két éves időtartamban (3. alappillér)³⁹:

1. ALAPPILLÉR: A DON BOSCO ÁLTALÁNOS ISKOLA, SZAKKÖZÉPISKOLA, SZAKGIMNÁZIUM, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM DIÁKJAINAK SZAKKÉPZÉSBE TARTÁSÁRA IRÁNYULÓ TEVÉKENYSÉGEK:

- Minden diákra kiterjedő ösztöndíjrendszer és természetbeni juttatások:
  - A Bevezetésben (l. 5. oldal) említett Szabóky Adolf ösztöndíjrendszerrel szemben a Programot kidolgozó Szalézi Intézmény Fenntartó (a továbbiakban: SZIF) azt tervezte, hogy a Don Bosco Iskolában tanuló diákok mindegyike számára ösztöndíjat biztosít. Az nyilvánvaló volt a kezdetektől, hogy erre nagyon nehéz önerőből forrást biztosítani, ezért az állami féltől reméltek erre, legalább pilóta jelleggel, egy-két évre finanszírozást kapni. A Program ezen pontja bekerült az ITM⁴⁰ szakképzés-fejlesztési prioritásai közé, melynek folyamányaként a 2019-ben elfogadásra került Szt. bevezette az új, mindenkire és minden szakmára kiterjedő, általános ösztöndíj rendszert.⁴¹
  - A természetbeni juttatások köre motivációs célú: apróbb értékű, a jó magaviselet és színvonalas szakmai munka jutalmazásaként adott tárgyi- és szolgáltatás jellegű juttatásokról (ajándéktárgyak, közös integrációs alkalmak, étkezések, kirándulások stb.) van itt szó.

³⁹ A Program 3 alappilléreéről szóló ismertetőt a „Tedd képessé” Don Bosco Szakképzés-fejlesztési Mintaprogram rövid ismertető, 2019. c. kiadvány alapján állítottuk össze

⁴⁰ Innovációs és Technológiai Minisztérium – a szakképzésért felelős minisztérium Magyarországon

⁴¹ Szt. §59 (1) aa

- Mentorcsoport: tanulási, képességfejlesztési, családgondozói tevékenységek.
  - Az Iskola 25 éves működésének egyik legfontosabb tanulsága az volt, hogy a fejlesztő-, pszichológus-, szociális segítő szférában tapasztalatot szerzett szakemberekre fokozott szükség van. Az Iskola diákjainak családjával szoros kapcsolatot kell ápolni, kihelyezett szülői értekezleteket, a családok közötti integrációt elősegítő eseményeket (pl. közös bográcsozás) kell tartani, ehhez pedig az iskola szakoktatói, pedagógusai támogatásra szorulnak, szükség van tehát szociális segítő közreműködésére. A diákok fejlesztésre, sok esetben terápiára szorulnak, ehhez fejlesztő pedagógusra, gyógypedagógusra, pszichológusra van szükség.

2. ALAPPILLÉR: A LEMORZSOLÓDÁSSAL ÉRINTETT FIATALOK KÉPZÉSBEN TARTÁSA, VISSZAJUTTATÁSA A SZAKKÉPZÉSBE (MŰHELYISKOLA)

- A program célcsoportja a lemorzsolódott, vagy lemorzsolódással veszélyeztetett, 16 év feletti diákok
- A program keretében a részt vevő fiatalok nemcsak az Iskola diákjai, hanem félmunkaidőben alkalmazott munkavállalók is (munkáltatójuk a SZIF). Erre azért van szükség, hogy a képzés ne csak jellegében, hanem valóban munka alapú, munkaviszonyon alapuló képzés legyen. Ez növeli a részt vevők felelősségtudatát, illetve a valós, munkaerőpiaci helyzetet imitáló képzési környezet jön létre.

3. ALAPPILLÉR: INKUBÁTOR PROGRAM

Az inkubátor program már 2012 óta hatékonyan működik a Szalézi Művek Kft-nél⁴². A koncepció lényege, hogy az iskolában szakmunkás vizsgát tett, és a Szalézi Művek Kft-nél tanulószerveződéssel szakmai gyakorlatukat végző tanulók közül minden évben 6-12 főt munkavállalóként foglalkoztat a Szalézi Művek Kft. A kiválasztás a szakoktatók javaslatainak figyelembe vételével, a szakmunkás vizsgák után történik.

A PROGRAM MŰHELYISKOLA ELEME (2. ALAPPILLÉR)

ÁLTALÁNOS ISMERTETŐ

A műhelyiskolai program célja a szakképzési rendszerben lemorzsolódással fenyegetett, az iskolai rendszert végzettség nélkül elhagyni készülő, 16 éven felüli (8 általános iskolai végzettséggel vagy rendelkező vagy a dobantó programot már elvégzett) fiatalok számára olyan program megvalósítása, amely alternatív esélyteremtési és továbblépési lehetőséget biztosít a sok esetben nehéz anyagi körülmények között élő, hátrányos helyzetű fiatalok számára.

A lemorzsolódás a 16. életév betöltésével a legnagyobb: a (jobbára roma származású) fiatalok sok esetben családfenntartói szerepbe kényszerülnek, nem értik, miért fontosabb tanulniuk akkor, amikor el is tudnak helyezkedni akár közmunka program keretében, akár pedig a munkaerő piacon.⁴³

A program, mely a Szakképzés 4.0 stratégia alapján az új szakképzési törvényben megfogalmazott műhelyiskolai képzési formához kapcsolódik, annak pilotjaként működik,⁴⁴ abban unikális, hogy a pénzkeresettel szemben nem a szokványos tanulást

⁴² A Don Bosco Szalézi Társasága által létrehozott, az Iskolában tanulók duális képzését elősegítő, építőipari főtevékenységet végző for-profit kft. <https://szalezikft.hu/kuldetesnyilatkozat/> utolsó hozzáférés: 2022. 01. 13.

⁴³ Tedd képessé műhelyiskola program: szakmai alapvetés (1. oldal)

⁴⁴ Tedd képessé ismertető helyi sajtó számára (2020)

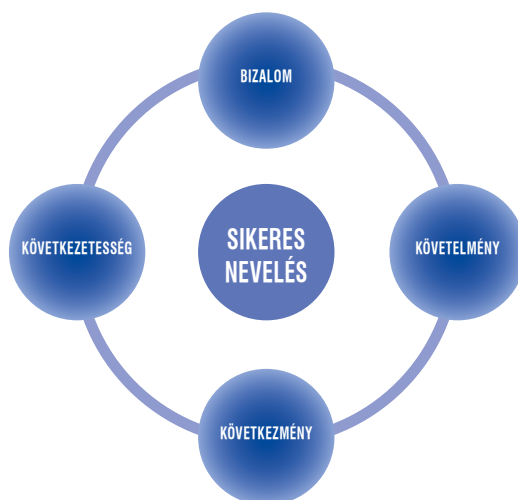
A MŰHELYISKOLA

ajánlja a lemorzsolódást fontolgató, vagy már lemorzsolódott fiatalnak, hanem pénzkeresetet (munkaviszonyban, termelő jellegű munkát végezve) és tanulást együtt. Mindezt mester-tanítvány viszonyban: a vele együtt dolgozó mentorok, műhelyiskolai mesterek kifejezetten a gyakorlaton, a munkavégzésen keresztül oktatják a műhelyiskolai diákokat a szakma fortélyaira, beleértve annak elméletét is.

A szalézi műhelyiskola segíti a fiatalokat, hogy kialakíthassák saját élettervüket, segíti őket hivatásuk felismerésében. Az értelmi-szakmai képzés mellett az érzelmi érettségre és szociális érzékenységre igyekszik vezetni a tanulókat.

A LEGFONTOSABB JELLEMZŐK

- a. A lemorzsolódással veszélyeztetett diákok egy rugalmas időtartamú, akár fél év alatt is elvégezhető képzés révén maradhatnak a szakképzés rendszerében, melynek végén részszakma képesítésük birtokában elhelyezkedhetnek vagy visszatérhetnek a szakképző intézménybe tanulni
- b. A hangsúly a gyakorlati tudnivalókon van: klasszikus tantárgyi keretek helyett a termelés világának keretei adják a tanulás főbb elemeit: a diákok elméletet szinte kizárólag a gyakorlati képzésbe ágyazottan tanulnak, illetve az elméleti tudás a záróvizsgán sem követelmény, kizárólag gyakorlati vizsgát tesznek.⁴⁵
- c. A képzés végén a munkaerőpiaci elhelyezkedésre alkalmassá tevő részszakma bizonyítványt kapnak úgy, hogy a képzésük során valódi munkahelyi gyakorlatot is szereztek
- d. A képzés a Don Bosco Iskola már megszokott szellemiségében, a Megelőző Módszer alkalmazásával folyik, így adva biztonságérzetet a résztvevőknek
- e. A műhelyiskola pedagógiájának lényege, hogy a mentor a (sokszor nehezen és küzdelemmel) kialakított kölcsönös bizalomra építve egy kiszámítható és következetes szabályrendszert követve neveli a diákokat. A nevelésnek, oktatásnak a bizalom – követelmény – következmény – következetesség négyoszlopán kell zajlania. Bármelyik elem hiányzik, a nevelő-oktató munka haszontalan lesz, nem tud hatást kifejteni.

2. SZ. ÁBRA: A NEVELÉSI KÖR⁴⁶

⁴⁵ Tedd képessé műhelyiskola program: szakmai alapvetés 2. oldal

⁴⁶ Puskás: A szakképzés rugalmas útjai (PPT) 9. dia

- f. A képzés a műhelyben vagy külső munkahelyen zajlik, az oktató a mester, pedagógusi szerepkörben pedig a mentor segíti a diákot tanulásmódszertanban, egyéni kompetenciái fejlesztésében
- g. A kulcskompetenciák megerősítése és a munkahelyi jellegű gyakorlat megszerzése kiemelt célok. A tanulók ezért a képzési idő legnagyobb részében projektfeladatokat végeznek. Fontos, hogy a projekteket túlnyomó többségben külső munkahelyen végzik: részt vettek pl. a projekt részét képező tanműhely-műhelyiskolai csarnok kivitelezésében, sőt a festő tanulók a záróvizsgájukat is az építkezésen tették. Részt vettek továbbá belső és külső megrendelések teljesítésében: a SZIF által kötött projektszerződések keretében az Iskola és Kollégium felújítását, a tornaterem és a folyosók festését, szaniterек cseréjét, dugulás elhárítást végeztek, lemezszelektákat szereltek, függönyöket és munkaruhákat varrtak a tanulók. Elmondható tehát, hogy a képzési idejük több, mint 50%-át produktív munkával töltötték, melyben komoly sikerélményhez jutottak.
- h. A képzés fontos eleme az ún. „képzési nap”⁴⁷: minden héten egy napon a diákok egyéni és csoportos fejlesztésben vesznek részt (ezen a napon tehát nem dolgoznak). Ezeket a mentorok és a pszichológus, a fejlesztő pedagógus és az életpálya tanácsadó szervezi az alábbiak szerint:
- Csoportfoglalkozásokat, önismereti csoportokat vezetnek: maximum 10 fős csoportokban, szakmák szerint rendeződve a pszichológus vezetésével személyiségfejlesztő és motivációs tréninget tartanak.
  - Művészetterápiás jellegű foglalkozásokat tartanak: ezeken az alkalmakon cirkuláris kérdések segítségével lehetőségük nyílik saját gondolataik, érzéseik kinyilvánítására, ezáltal saját viselkedésük megértésére
  - Esetenként forgó színpad szerűen vettek részt az alábbi alkalmakon:
    - Kognitív viselkedésterápia jellegű foglalkozás,
    - Ludoterápiás jellegű foglalkozás
    - Művészetterápiás jellegű foglalkozás
    - Életmód tanácsadás (tudatos pénzhasználat, időbeosztás, önéletrajz stb.)
    - Vetélkedő
  - Egyéni fejlesztés/beszélgetés: ezeken lehetőségük nyílik saját, mélyebb problémáik feltárására, megértésére és megoldására.
- i. A képzési napon, a diákok hazamenetele után kerül sor a felnőtt (mentor/mester) szupervízióra, 2 óra időkeretben, a pszichológus segítségével. Ennek során esetmegbeszéléseket tartanak (a nevelők sokszor találkoznak nehéz, megterhelő élethelyzetekkel, melyeket egyedül nem tudnak megoldani), rendszerezik, feldolgozzák a fejlesztő anyagokat, illetve esetenként gyakorlati tennivalókat végeznek. Akinek arra szüksége van, egyéni beszélgetést is kérhet a pszichológustól, melyre akár online is sor keríhető előre megbeszélte időpontban.
- j. A résztvevő diákok félállású munkavállalóként a mindenkori minimálbér 50%-át kapják munkabéreként. A képzésük 50%-ában ugyanis munkavállalóként, a másik 50%-ban pedig az Iskola nappali munkarendben tanuló műhelyiskolai tanulójaként vesznek részt. Ez a Tedd képessé műhelyiskola sajátossága, az állami műhelyiskolai képzéshez nem társul munkaviszony. A diákok ezen felül, amennyiben sikeres vizsgával befejezik tanulmányaikat, pályakezdési, életkezdési támogatást kapnak a képzés végén.⁴⁸
- k. Az oktatás kis létszámú csoportokban történik, maximum 8 fővel egy mentor és egy mester foglalkozik.
- l. A diákok a belépéskor egy úgynevezett szakmai orientációs programon vesznek részt, melynek időtartama 5 hét⁴⁹. (0. hét: a kiválasztás hete; 1. hét: az összetartozás hete; 2. hét: a szakmák bemutatásának hete; 3. hét: a szakokatatók hete; 4. hét:

⁴⁷ Fülöp-Bíró-Bikki-Fehér: Tedd képessé műhelyiskolai képzés általános leírás 14. oldal

⁴⁸ Szalézi támogatási kérelem 25. oldal

⁴⁹ „A szakmai orientációs program 4+1 hétből áll. Fontosnak találtuk, hogy a program megkezdése előtt személyes kapcsolatot teremtsünk a leendő tanulókkal és szüleikkel. A családi háttér nagy hatással van a tanulók motiváltságára és teljesítményére is.” Tedd képessé szakmai orientáció a műhelyiskolai képzésben 1. oldal

A MŰHELYISKOLA

a szakmaválasztás hete). Ennek során kerül sor a családok megismerésére, a diákok kompetencia vizsgálatára, valamint a szakmák feltérképezésére és az 5 választható szakma közül az egyiknek a kiválasztására.

- m. A (nem formális) értékelést hetente és havonta végzik. A heti értékelés szóban, négyszemközti beszélgetésben történik. A havi értékelés a tanuló önértékelésével kezdődik. Ez után kerül sor az értékelő megbeszélésre, melyen részt vesz a mentor és a mester is: meghallgatják az önértékelést és szövegesen értékelik az előrehaladást. Az értékelő megbeszélés alapján a mentor, mester és tanuló megállapodnak az adott hónapban elért összes jutalompontról, és tanuló jutalmazás címén választhat az élménykatalógusból szolgáltatást vagy az adott hónapban felajánlott terméket.⁵⁰
- n. A pontrendszer és az élménykatalógus: ezeket a mesterek és mentorok az műhelyiskola vezetőjével egyetértésben teszik közzé a tanulók számára könnyen elérhető helyen és módon minden hónapban, és rendszeresen tájékoztatják erről a tanulókat. Ezek célja, hogy motiválja a diákokat olyan apróbb, de a leendő munkaerőpiaci alkalmasságuk szempontjából nagyon fontos készségek gyakorlására, mint a pontosság, a helyes telefonhasználat, a higgadt, udvarias szóhasználat, a kitarító munkavégzés, a rend megtartása vagy a segítőkészség.⁵¹
- o. A mesterek/mentorok kiválasztásánál két fontos szempontot vettek a figyelembe a megvalósítók: egyrészt az időben és minőségben is kiemelkedő szakmai tudást és gyakorlatot, másrészt a programban részt vevő diákok vezetésére, nevelésére, oktatására való emberi alkalmasságot. Nem volt szempont a végzettség, sem az oktatási gyakorlat: a program vezetői vizsgálták a mentorok és mesterek attitűdjét, probléma megoldó képességét. Azok a mentorok lettek sikeresek és maradtak bent a programban, akik képesek voltak elnyerni a fiatalok bizalmát és következetesen tudtak nevelni, oktatni, szabályokat érvényesíteni. A mentorok és mesterek többségükben nem szakoktatók, sem pedagógusok, hanem leginkább a szakmából érkezett, gyakorlott szakemberek.

EREDMÉNYEK

Az első évfolyamba összesen 44 diák iratkozott be, közülük 36-an levizsgáltak, 3-an jelenleg is még folytatják a tanulmányaikat. A „végzett diákok közül 14-en úgy döntöttek, hogy visszatérnek a szakképzésbe, mert teljes szakmát kívánnak szerezni. Ezek a fiatalok a műhelyiskola nélkül 16 évesen végzettség nélkül hagyták volna el a szakoktatás rendszerét”⁵², a műhelyiskolai sikerek hatására viszont folytatják a tanulmányaikat. A Programban végzettek többsége a vizsganapot követően már munkába állt, mindössze öten maradtak állás nélkül a vizsgát követően.

---

⁵⁰ Orosz-Puskás: Műhelyiskola működési rendje 4. oldal

⁵¹ Ibid

⁵² MTI 2021. szeptember 27., hétfő 19:10

KONKLÚZIÓ

A Tedd képessé – Don Bosco szakképzés fejlesztési mintaprogram műhelyiskola elem egy működő, a meghatározott célokat maximálisan szolgáló szakképzési- nevelési forma.

A korai iskolaelhagyástól a program a lemorzsolódók közel 90%-át megmentette, a végzettek közel 40%-a visszatért a szakképzésbe, míg közel 50%-uk elhelyezkedett.

A program során készült felmérések azt mutatják, hogy a fiatalok a képzést hasznosnak, a jövőjük szempontjából kifejezetten pozitívnak ítélik meg. A kérdőíves kutatás eredményei szerint a mentoraikat, mestereiket hiteles, a jövőjükért aggódó, megbízható embereknek és jó szakembereknek találták, akiket ezért követésre érdemesnek gondoltak.⁵³

A képzést már elvégzettek következő egy évét a SZIF a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal munkatársainak segítségével monitorozza, személyes, kérdőíves lekérdezés útján. A felmérés célja, hogy megmutassa, kivel mi történt, hová jutott, dolgozik-e, tanul-e a képzés lezárulását követő egy éven belül. Az elkészült tanulmány elemzése arra is kitér majd, hogy a megszerzett részsakma és annak felhasználása nyomán sikeresen elhelyezkedett, vagy továbbtanuló volt műhelyiskolásokba fektetett képzési finanszírozás mennyire tudott megtérülni. A mérés során a minimálbér felének megfelelő munkabér, a kis létszámú csoportok miatt megnövekedett relatív képzési költség, az ösztöndíj, az anyag- és rezsiköltség szerepel majd az egyik oldalon, az átlagos képzési időre vetítve (ez a SZIF esetében 10 hónap). A másik oldalon szerepeltethetik majd a kutatók azokat a megtakarításokat, amelyek abból adódnak, hogy a lemorzsolódó, korai iskolaelhagyással fenyegetett műhelyiskolai tanulók mégis visszatértek a szakképzésbe, szakmai képesítést szereztek, elhelyezkedtek és adót, társadalombiztosítási hozzájárulást fizetnek ahelyett, hogy segélyeket vennének fel vagy közmunkából élnének.

A felmérések első eredményei azt mutatják, hogy a megkérdezettek túlnyomó többsége a képzést hasznosnak, az élete alakulása szempontjából döntőnek ítélte meg. A megkérdezettek mindegyike úgy gondolta, hogy a műhelyiskolai képzés jobb, számukra sikeresebb volt, mint a hagyományos szakiskolai képzés.⁵⁴

---

⁵³ Fülöp-Bíró-Bikki-Fehér: Tedd képessé műhelyiskolai képzés általános leírás 24-29. oldal

⁵⁴ „A Szalézi Tedd képessé műhelyiskola vizsgálata kérdőíves felmérés által”: az első három válaszadó válaszainak elemzése

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Szakképzés 4.0 – a szakképzés és felnőttképzés megújításának középtávú szakmapolitikai stratégiája, a szakképzési rendszer válasza a negyedik ipari forradalom kihívásaira
2. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:52016AE2508>
3. KSH Oktatási adatok 2020/21 <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/oktat/oktatas2021e/index.html>.
4. <https://ikk.hu/hirek/csokkent-a-lemorzsolodas->
5. Oktatási Hivatal: a lemorzsolódás megelőzését szolgáló korai jelző- és pedagógiai támogató rendszer 1.1
6. KSH: A háztartások életszínvonala 2020 <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/hazteletszinv/2020/index.html>
7. www.fete.hu
8. 2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről
9. https://www.nive.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=926
10. Zöldellő életfának gyönyörű szép ága; Összefoglaló kiadvány. Piarista Rend Magyar Tartománya
11. 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról §51 (4)
12. Tedd képessé: beszélgetés Fülöp Tibor szalézival <https://teddkepesse.hu/mester-inas-kapcsolat-csaladiassag-logikatlan-szeretet-beszalgetes-fulop-tibor-szalezival/>
13. <https://infostart.hu/belfold/2018/01/18/kormanyinfo>
14. Don Bosco roma szakképzés-fejlesztési mintaprogram a Don Bosco általános iskola, szakközépiskola, szakgimnázium, gimnázium és kollégium és a Szalézi Művek kft. intézményeiben 2018.
15. NGM 1413-3/2018 sz. Stratégiai Együtműködési Megállapodás
16. SDB Alapszabályok
17. Bosco Szent János (1815-1888) élete: https://szaleziaik.hu/_static/don_bosco_elete.php
18. NGM 1413-3/2018 sz. Stratégiai Együtműködési Megállapodás 3. oldal
19. „Tedd képessé” Don Bosco Szakképzés-fejlesztési Mintaprogram rövid ismertető, 2019
20. Tedd képessé műhelyiskola program: szakmai alapvetés
21. Tedd képessé ismertető helyi sajtó számára (2020)
22. Puskás: A szakképzés rugalmas útjai (PPT)
23. Fülöp-Bíró-Bikki-Fehér: Tedd képessé műhelyiskolai képzés általános leírás
24. Szalézi támogatási kérelem
25. Orosz-Puskás: Műhelyiskola működési rendje
26. MTI 2021. szeptember 27., hétfő 19:10

Szerző:
Puskás Balázs

Grafikai tervezés:
Balás Benedek DLA

Felelős kiadó:
Dr. Máthé Zsuzsa

Szent István Intézet ©2022
www.szentistvanintezet.hu